

La vaguetat de l'informe sobre l'acord de claredat

La versió publicada a EL PERIODICO
es pot consultar en [català](#) i en [espanyol](#)

El Consell Acadèmic per a l'Acord de Claredat ha presentat aquesta setmana l'[informe](#) que ens va encarregar el govern. Hem respost, per l'ordre que se'ns van formular, les cinc qüestions següents: (1) característiques que hauria d'incloure un acord de claredat per resoldre el conflicte polític, (2) mecanismes existents a la política comparada que permetrien aportar solucions, (3) actors polítics i institucions que haurien de prendre la iniciativa, (4) funcions que hauria de tenir un referèndum o altres mecanismes anàlegs i, finalment, (5) característiques que hauria de complir aquest referèndum o mecanisme anàleg per ser legítim i viable.

S'ha criticat que l'informe sigui vague, en el sentit de no aportar solucions concretes. Altrament dit, que l'informe sobrevola el terreny sense acabar d'aterrar. La meua resposta és que la vaguetat de l'informe no hauria de sorprendre ni ser necessàriament dolenta. L'informe ha estat aprovat per unanimitat del Consell, el qual està format per nou experts de disciplines acadèmiques i inclinacions polítiques diverses. Més concretament, està format per independentistes i no independentistes, amb possible majoria dels darrers.

El preu del consens sol ser la vaguetat o textura oberta del text, la qual cosa és positiva per un informe que vol obrir l'[horitzó de possibilitats](#), i no pas marcar un sol camí a recórrer. Els camins concrets han de ser proposats i acordats pels representants democràtics. Per deferència política i prudència acadèmica, el paper que ha adoptat el Consell és el d'oferir claus teòriques i eines pràctiques perquè es generi un debat sofisticat i fructífer tant a nivell institucional com a nivell ciutadà. L'informe procura obrir portes reals i finestres mentals.

Tal com mostren l'informe i la seva adopció per unanimitat, sembla possible arribar a compromisos raonables sobre un conflicte tan embardissat. Ara bé, aquests compromisos sovint requereixen esforç, moderació, paciència, cessions, ambigüitats i silencis. La democràcia liberal no va només de majories: cal prendre's seriosament les minories i cercar compromisos entre posicions distants i sovint enfrontades. Quan les democràcies són multinacionals i volen acomodar aquest pluralisme, han d'assumir el fet que solen existir diverses majories legítimes territorialment solapades.

En general, per gestionar democràcies multinacionals convé mantenir cert grau de vaguetat i voluntat de negociar de bona fe. L'informe no vol ser com una recepta de cuina ni un manual d'instruccions. Més aviat vol ser una guia per a la resolució de conflictes territorials profunds i, concretament, del conflicte entre Catalunya i Espanya. Una guia que tracta els principis i elements essencials que els actors rellevants haurien de tenir en compte, com també els instruments i pràctiques emprades i per emprar. Aquesta guia inclou reflexió teòrica i, alhora, experiència pràctica. Mira cap endins i cap enfora. Quan mira cap enfora, procura centrar-se en casos comparables.

S'ha descrit l'informe com a polític i no pas jurídic. Tanmateix, en la cúspide constitucional, la política i el dret tendeixen a convergir i confondre's. La teoria política i la teoria constitucional són disciplines molt properes. Fins fa poques dècades, el dret

constitucional es deia dret polític. En els conflictes sobre sobirania, allò polític està íntimament relacionat amb allò jurídic.

Els grans principis que segons l'informe haurien de guiar l'acord de claredat i la gestió del conflicte són extrets de la jurisprudència del Tribunal Suprem del Canadà, concretament del seu [cèlebre Dictamen](#) sobre la secessió del Quebec. En la Sentència sobre la Declaració de sobirania i del dret a decidir del poble de Catalunya, el Tribunal Constitucional espanyol considera que el seu pronunciament és del mateix tenor que el del Tribunal Suprem canadenc: ambdós tribunals rebutgen l'existència d'un dret unilateral de secessió, per bé que ressalten la importància de la negociació i del diàleg entre els poders territorials corresponents.

A diferència del tribunal canadenc, el tribunal espanyol ha imposat obstacles quasi insuperables per sotmetre a referèndum una qüestió la resposta de la qual requereixi una reforma constitucional. Tanmateix, no podem oblidar que aquesta jurisprudència espanyola ha estat construïda a fi d'impedir projectes i accions unilaterals basques i catalanes. Si una via de resolució del conflicte fos acordada amb l'Estat i degudament regulada, el Tribunal Constitucional podria revisar la seva jurisprudència o eludir pronunciar-se tot prioritant, per exemple, altres casos que tingués sobre la taula. Una majoria dita progressista ara controla l'alt tribunal.

Pau Bossacoma és professor dels Estudis de dret i ciència política de la UOC